

Rued Langgaard
SYMFONISK FESTSPIL
SYMPHONIC FESTIVAL PLAY

(1917-20)

BVN 166

Kritisk udgave ved
Critical edition by
Bendt Viinholt Nielsen

RUED LANGGAARD UDGAVEN
THE RUED LANGGAARD EDITION

EDITION WILHELM HANSEN

Rued Langgaard: Symfonisk Festsplil (BVN 166)

Kritisk udgave ved Bendt Viinholt Nielsen

© 2019 Rued Langgaard Udgaven og Edition Wilhelm Hansen AS,
Copenhagen

BVN-numre refererer til Bendt Viinholt Nielsen: *Rued Langgaards Kompositioner. Annoteret værkfortegnelse. (Rued Langgaard's Compositions. Annotated Catalogue of Works: With an English Introduction)*. Odense Universitetsforlag, 1991.

Hovedredaktør for Rued Langgaard Udgaven: Bendt Viinholt Nielsen.
Redaktionsassistent på nærværende udgivelse: Ole Ugilt Jensen.
Engelsk oversættelse: John Irons og Rune Kühl.
Layout: Hans Mathiasen.

Rued Langgaard Udgaven blev etableret i 2000 med støtte fra Carlsbergfondet.

Den her foreliggende udgivelse er støttet af Augustinus Fonden og af Koda Kultur.

Rued Langgaard Udgaven skylder begge tilskudsgivere en varm tak for den velvillige støtte.

Rued Langgaard Udgaven
c/o Edition Wilhelm Hansen AS
Bornholmsgade 1A
1266 København K
Danmark
www.musicsalesclassical.com/ewh
www.langgaard.dk

ISBN 978-87-598-3347-6
WH32317
Orkestermateriale til leje

Spilletid: ca. 13 minutter.

Rued Langgaard: Symphonic Festival Play (BVN 166)

Critical edition by Bendt Viinholt Nielsen

© 2002 The Rued Langgaard Edition and Edition Wilhelm Hansen AS,
Copenhagen

BVN numbers refer to Bendt Viinholt Nielsen: *Rued Langgaards Kompositioner. Annoteret værkfortegnelse. (Rued Langgaard's Compositions. An Annotated Catalogue of Works: With an English Introduction)*. Odense Universitetsforlag, 1991.

General editor of The Rued Langgaard Edition: Bendt Viinholt Nielsen.
Editorial assistant for the present publication: Ole Ugilt Jensen.
English translation: John Irons and Rune Kühl.
Layout: Hans Mathiasen.

The Rued Langgaard Edition was established in 2000 with the support of the Carlsberg Foundation.

The present publication was subsidised by the Augustinus Foundation and Koda's Cultural Funds.

The Rued Langgaard Edition would like to express its great gratitude to both funds for their willing support.

The Rued Langgaard Edition
c/o Edition Wilhelm Hansen AS
Bornholmsgade 1A
DK-1266 Copenhagen K
Denmark
www.musicsalesclassical.com/ewh
www.langgaard.dk

ISBN 978-87-598-3347-6
WH32317
Orchestral material for hire

Duration: c. 13 minutes.

INDHOLD

OM UDGAVEN	3
OM SYMFONISK FESTSPIL	4
STRUMENTI DELL'ORCHESTRA	6
NOTE TIL DIRIGENTEN	6
SYMFONISK FESTSPIL	7
KILDER OG KRITISK BERETNING	52

CONTENTS

ABOUT THIS EDITION	3
ABOUT SYMPHONIC FESTIVAL PLAY	4
STRUMENTI DELL'ORCHESTRA	6
NOTE TO THE CONDUCTOR	6
SYMPHONIC FESTIVAL PLAY	7
SOURCES AND CRITICAL COMMENTARY	52

OM UDGAVEN

Denne kritiske førsteudgave af *Symfonisk Festspil* er baseret på det eneste komplette partitur, der foreligger til værket, en afskrift udført af Karl Lahn i Karlsruhe i 1921 eller 1922. Manuskriptet findes i Det Kongelige Bibliotek i København (Rued Langgaards Samling, RLS 17,3). Afskriverfejl og forglemmelser er elimineret ved kollation med foreliggende autografkilder, dels en ukomplet partiturkladde (RLS 17,4), dels partituret til det værk fra 1917-18, som *Symfonisk Festspil* er baseret på, og som oprindeligt bar titlen *Sommersagndrama* (RLS 52,2). De orkesterstemmer, der blev anvendt ved de tre opførelser, værket opnåede i 1921-22, er forsvundet.

Udgiverens tilføjelser og rettelser er typografisk markeret i partituret ved hjælp af skarpe parenteser og buer med brudt streg. Orienteringsfortegn i runde parenteser skyldes udgiveren. Faste fortegn for klarinet er tilføjet af udgiveren.

Der henvises i øvrigt til *Kilder og kritisk beretning* s. 52.

ABOUT THIS EDITION

This critical first edition of *Symphonic Festival Play* is based on the single complete score that exists of the work, a transcript made by Karl Lahn in Karlsruhe in 1921 or 1922. The manuscript can be found at The Royal Danish Library in Copenhagen (Rued Langgaard's Collection, RLS 17,3). Copying errors and omissions have been eliminated by collating with existing autograph sources, partly an incomplete draft score (RLS 17,4) and partly the score of the work from 1917-18, on which *Symphonic Festival Play* is based, and which originally had the title *Summer Legend Drama* (RLS 52,2). The orchestral parts that were used during the three performances the work had in 1921-22 have disappeared.

The editor's additions and emendations are indicated typographically in the score by square brackets and broken slurs and ties. Cautionary accidentals in round brackets are also editorial. Fixed key signatures have been supplied for clarinets by the editor.

Further information is given in *Sources and critical commentary* p. 52.

OM SYMFONISK FESTSPIL

Symfonisk Festspil indgår i en større 'værkfamilie' i Rued Langgaards produktion. Udgangspunktet var orkesterværket *Sommersagndrama* (senere kaldt *Sommersagndrama*), som blev komponeret 1917-18 og uropført under Nordisk Musikfest i København den 16. juni 1919 under ledelse af Frederik Schnedler-Petersen. En revision blev efterfølgende foretaget i 1919. I 1920 komponerede Langgaard *Symfonisk Festspil*, der blev baseret på første del af *Sommersagndrama* med tilføjelse af et nyt mellemafsnit og en ny slutning. Fra *Sommersagndrama* hentede Langgaard takterne 1-106 og 204-334, mens det nykomponerede udgør t. 107-203 og t. 335-451.

Komponisten dirigerede selv uropførelsen af *Symfonisk Festspil* i København den 30. april 1921, og året efter blev værket opført i Berlin med Blüthnerorkestret og i Wien med Wiener Symfoniorkestret, begge gange under ledelse af den tyske dirigent Hans Seeber-van der Floe. *Symfonisk Festspil* har til dato kun opnået de tre nævnte opførelser. Langgaard opgav øjensynlig værket i og med, at han genbrugte det meste af det i revideret form i den såkaldte "2. version" af symfoni nr. 5 (BVN 216). Den smukke partituraskrift til *Symfonisk Festspil*, som Karl Lahn havde udført for Langgaard, blev således 1930-31 inddraget i arbejdet med den nye symfoni nr. 5. Partituret blev forsynet med tilføjelser og rettelser i stort omfang og reelt anvendt som kladde til symfonien, der blev fuldført i august 1931. Ved udgivelsen her er alle sekundære ændringer i værket ignoreret, og *Symfonisk Festspil* præsenteres med andre ord som det blev komponeret i 1920 og kunne høres 1921-22.

Det hører med til historien om denne 'værkfamilie', at Langgaard i 1926 udarbejdede en symfoni nr. 5, som var en forkortet og revideret udgave af *Sommersagndrama* og som derfor også har et vist musikalsk sammenfald med *Symfonisk Festspil*. Dette værk blev præsenteret ved en koncert den 11. april 1927 i København under betegnelsen "Symfoni nr. 5 (En Sats)" og blev senere betegnet som "1. version" af symfonien (BVN 191). Og endelig genskabte Langgaard i 1940-41 den oprindelige, lange version, *Sommersagndrama*, i form af en partituraskrift, som efter flere forslag blev forsynet med titlen *Saga blot* (BVN 140). Også dette værk udgives 2019, og hermed er alle værkfamiliens fire fremtrædelsesformer publiceret.

Symfonisk Festspil blev uropført i Dansk Koncert-Forening den 30. april 1921. Værket var første nummer på programmet og blev dirigeret af komponisten. Det øvrige program omfattede værker af Holger Prehn, Asger Juul og sluttelig Ludolf Niensens symfoni nr. 2 i E-dur op. 19. Den 8. april 1922 blev *Symfonisk Festspil* opført i Konzertsaal der Hochschule für Musik i Berlin ved den såkaldte 17. Meister-Konzert med overskriften "Nordischer Abend". Blüthner-Orkestret blev dirigeret af Hans Seeber-van der Floe i værker af Tor Aulin, Asbjørn Wieth-Knudsen, Jens L. Emborg, Wilhelm Peterson-

ABOUT SYMPHONIC FESTIVAL PLAY

Symphonic Festival Play belongs to a 'family of works' in Rued Langgaard's production. The starting point was the orchestral work *Summer Legend Drama*, which was composed in 1917-18 and given its first performance at the Nordic Festival of Music in Copenhagen on 16 June 1919, conducted by Frederik Schnedler-Petersen. The work was subsequently revised in 1919. In 1920, Langgaard composed *Symphonic Festival Play*, which was based on the first part of *Summer Legend Drama* with the addition of a new middle section and a new conclusion. From *Summer Legend Drama* Langgaard took bars 1-106 and 204-334, while the newly composed material comprises bars 107-203 and 335-451.

The composer himself conducted the first performance of *Symphonic Festival Play* in Copenhagen on 30 April 1921, and the following year the work was performed in Berlin with the Blüthner Orchestra and in Vienna with the Vienna Symphony Orchestra, conducted on both occasions by the German conductor Hans Seeber-van der Floe. *Symphonic Festival Play* has only been performed on these three occasions so far. Langgaard apparently abandoned the work after having re-used most of it in a revised form in the so-called 'second version' of his Symphony no. 5 (BVN 216). The beautiful score copy of *Symphonic Festival Play* which Karl Lahn had made for Langgaard was thus included in preparation of the new Symphony no. 5 in 1930-31. The score was provided with a considerable number of additions and corrections and actually used as a draft for the symphony, which was completed in August 1931. In the present edition, all secondary alterations in the work have been ignored, and *Symphonic Festival Play* is in other words being presented as it was composed in 1920 and could be heard in 1921-22.

A further aspect of the story of this 'family of works' is that Langgaard in 1926 created a Symphony no. 5 which was a shortened and revised version of *Summer Legend Drama* and which therefore to a certain extent coincides musically with *Symphonic Festival Play*. This work was presented at a concert held on 11 April 1927 in Copenhagen under the title 'Symphony no. 5 (One movement)' and was later referred to as the 'first version' of the symphony (BVN 191). And in 1940-41, Langgaard finally recreated the original, long version, *Summer Legend Drama*, in the form of a score fair copy which, after several suggestions, was given the title *Just a Legend* (BVN 140). This work is also being issued in 2019, which means that all four manifestations of the work will now have been published.

Symphonic Festival Play was first performed at the Danish Concert Association on 30 April 1921. It was the first item on the programme and was conducted by the composer. The rest of the programme contained works by Holger Prehn and Asger Juul, concluding with Ludolf Nielsen's Symphony no. 2 in E major, op. 19. On 8 April 1922, *Symphonic Festival Play* was performed in Konzertsaal der Hochschule für Musik in

Berger og til slut *Sinfonisches Festspiel* af "Rudolf Langgaard" (!). Opførelsen blev annonceret som en uropførelse, hvad der jo ikke var tilfældet. Værket blev dernæst medtaget på "Nordisches Orchester-Konzert" den 20. maj 1922 i Große Musikvereinssaal i Wien med Wiener Symfoniorkestret, også denne gang med Hans Seeber-van der Floe på podiet. Der var Sibelius og Grieg på programmet før pausen og anden del var en ren Langgaard-afdeling med "Symphonisches Festspiel" (denne gang af "Rud Langgaard") og afslutningsvis opførtes symfoni nr. 2 *Vaarbrud (Frühlingserwachen)*, i hvilken Ellen Overgaard medvirkede som sangsolist.

Bendt Viinholt Nielsen, september 2019

Berlin at the so-called 17th Meister-Konzert under the headline 'Nordic Evening'. The Blüthner Orchestra was conducted by Hans Seeber-van der Floe in works by Tor Aulin, Asbjørn Wieth-Knudsen, Jens L. Emborg, Wilhelm Peterson-Berger and the final work was *Sinfonisches Festspiel* by 'Rudolf Langgaard'(!). The performance was announced as a premiere performance, which was of course not the case. The work was subsequently included in a 'Nordisches Orchester-Konzert' on 20 May 1922 in Große Musikvereinssaal in Vienna with the Vienna Symphony Orchestra, also with Hans Seeber-van der Floe as conductor. There were Sibelius and Grieg on the programme before the interval, and the second half was exclusively music by Langgaard, with 'Symphonisches Festspiel' (this time by 'Rud Langgaard'), concluding with Symphony no. 2 *Vaarbrud (Frühlings-erwachen)*, in which Ellen Overgaard was vocal soloist.

Bendt Viinholt Nielsen, September 2019

Strumenti dell' orchestra

3 Flauti (Flauto 3 anche Piccolo)

3 Oboi

3 Clarinetti in Sib

3 Fagotti (Fagotto 3 anche Contrafagotto)

4 Corni in Fa

3 Trombe in Sib

3 Tromboni

1 Tuba

Timpani

Piatti

Tamburo

Archi

NOTE TIL DIRIGENTEN

I trompet-, trombone- og tubastemmerne forekommer i t. 93 en 'tenutobue'. Hensigten med denne notationsmåde, som ses anvendt af bl.a. Wagner i *Parsifal*, er, at tonen skal udholdes i sin maksimale længde.

Det er uklart, om pauke-trillen i takterne 2, 3, 52, 53, 335, 336 og 410 skal udføres med en trille på node 1 og et slag på node 2, eller om trillen omfatter begge noder i deres fulde længde. I udgaven er notation gengivet således som den står i kilderne i de fleste af de nævnte takter (uden trilleangivelse over node 2), men der er en vis uklarhed, og det er op til et musikermæssigt skøn at afgøre, hvorledes disse takter skal udføres.

Der foreskrives kontrabasser med dyb C-streng i t. 423-434.

NOTE TO THE CONDUCTOR

In the trumpet, trombone and tuba parts in b. 93 there is a 'tenuto tie'. This form of notation, which is also used e.g. by Wagner in *Parsifal*, signifies that the note is to be sustained for its maximum length.

It is unclear whether the timpani roll in bars 2, 3, 52, 53, 335, 336 and 410 is to be executed with a roll on note 1 and a beat on note 2, or whether the roll includes both notes in their full length. In this edition the notation is that of the sources in most of the bars mentioned (without a roll indication above note 2), but there is a certain lack of clarity, and it is up to the musician to gauge just how these bars are to be played.

Double basses with a deep C string are required in bars 423-434.

Symfonisk Festspil

Rued Langgaard
(BVN 166)

Allegro con fuoco (♩ = 104)

1-2 Flauti
3
1-2 Oboi
3
1-2 Clarinetti (Si?)
3
1 Fagotti
2-3
1-2 Corni (Fa)
3-4
1-2 Trombe (Si?)
3
1-2 Tromboni
3
Tuba
Timpani
Piatti Tamburo
1-2 Violini
3
Viola
Violoncelli
Contrabbassi

Allegro con fuoco (♩ = 104)

Allegro con fuoco (♩ = 104)

KILDER OG KRITISK BERETNING

KILDER

- A. Partitur. Afskrift
- B. Partiturkladde. Autograf (ukomplet)
- C. Partitur til "Sommersagndrama" (autograf)

A. Partitur. Afskrift

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 17,3. Afskrift ved Karl Lahn. Blæk; forsynet med tilføjelser samt skitseprægede rettelser og notater i autograf med blæk og blyant; dirigentpåtegninger med blyant og blå farvestift.

Titel: [...] *Symfoni i F dur* (Nr. 5.) [opr.: *Symfonisk Festspil*] / for / Orkester / af / *Rud Langgaard*. / [...] / *Partitur*

Overskrifttitel (første nodeside) i autograf (blæk): *Symfoni No 5*. [tilføjet med blyant:] (*Symfoni à la russe*.)

Datering til slut (autograf): *Komponeret. 1920*. – desuden (i autograf): (*13 Minutter*)

30 blade, 33,5 × 27 cm; 60 beskrevne sider, pagineret: (titel-side), 2-60. Manuskriptet har været indbundet, men bindet er revet af og hæftningen i ryggen er delvis løsnet.

Papirtype: *K.U.V. Beethoven Papier Nr. 36 (22 Linien)*.

Påtegninger på titelbladet: for oven til venstre er med blyant angivet *13 Min.* og til højre findes en blyantspøtning i dirigenten Hans Seeber-van der Floes håndskrift: *I deutsche Auffühg 8/IV 1922. Berlin (Blüthner Orchester)*; endvidere findes to oversigter i autograf over opførelser (1921 København, 1922 Berlin, 1922 Wien) samt et notat for neden til højre i autograf: *Afskrift. Ved Kammermusiker Lahn Carlsruhe*.

Kommentar.

Afskriften må være udført i slutningen af 1921 eller begyndelsen af 1922. Den blev første gang anvendt ved en opførelse i Berlin i 1922, dirigeret af Hans Seeber-van der Floe. Året efter dirigerede han værket i Wien. Med Floes hånd ses typiske dirigentmærkninger, men han har også foretaget tre små spring, idet takterne 192-193, 202-203 og 228-231 er overstreget og forsynet med bemærkningen "Strich".

Afskriverens forlæg var et ad hoc-partitur sammensat af sider fra kilde C (*Sommersagndrama*) og sider med nykomponeret stof, kilde B; se nærmere i kommentaren til kilde B.

På et tidspunkt, antagelig ca. 1930, ændrede RL titlen på manuskriptet til *Symfoni No. 5*. En kort tid synes partituret således at have udgjort en ny version af RLs femte symfoni (der fandtes allerede en "1. version", BVN 191), inden han besluttede sig for at omarbejde partituret til den i dag kendte, "2. version" af symfoni nr. 5 (BVN 216), fuldført 1931. RL benyttede

SOURCES AND CRITICAL COMMENTARY

SOURCES

- A. Score. Transcript
- B. Score draft. Autograph (incomplete)
- C. Score for "Summer Legend Drama" (autograph)

A. Score. Transcript

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 17,3. Transcript by Karl Lahn. Ink; provided with additions and rough corrections and notes in autograph in ink and pencil; conductor's notes in ink and blue crayon.

Title: [...] *Symphony in F major* (No. 5.) [originally: *Symphonic Festival Play*] / for / orchestra / by / *Rud Langgaard*. / [...] / *Score*
Title heading (first page of music) in autograph (ink): *Symphony No 5*. [added in pencil:] (*Symphony à la russe*.)

Dated at the end (autograph): *Composed. 1920*. – in addition: (in autograph): (*13 minutes*)

30 leaves, 33.5 × 27 cm; 60 pages of writing, paginated: (title page), 2-60. The manuscript was originally bound, but the cover has been torn off, and the stitching in the back has partly loosened.

Paper type: *K.U.V. Beethoven Papier Nr. 36 (22 Linien)*.

Designations on the title leaf: at the top left corner, *13 min.* is written in pencil, and to the right, there is a pencil annotation in the conductor Hans Seeber-van der Floe's handwriting: *I deutsche Auffühg 8/IV 1922. Berlin (Blüthner Orchester)*; furthermore, there are two autograph overviews of performances (1921 Copenhagen, 1922 Berlin, 1922 Vienna), and a note in the bottom right corner in autograph: *Transcript. By Chamber Musician Lahn Carlsruhe*.

Commentary.

The transcript must have been carried out at the end of 1921 or the beginning of 1922. It was first used for a performance in Berlin in 1922, conducted by Hans Seeber-van der Floe. The following year, he conducted the work in Vienna. There are typical conductor's notes in Floe's hand, but he has also skipped three short passages, as the bars 192-193, 202-203 and 228-231 are crossed out and provided with the annotation "Strich".

The copyist's source was an ad hoc score, compounded of pages from source C (*Summer Legend Drama*) and pages of newly composed material, source B; for further information, see the commentary for source B.

At some point, probably around 1930, RL changed the title on the manuscript to *Symphony No. 5*. Thus, for a short time, the score seems to have constituted a new version of RL's Fifth Symphony (there was already a "first version", BVN 191), before he decided to revise the score so that it became the now familiar "second version" of Symphony No. 5 (BVN 216),

simpelthen partituraskriften her som udgangspunkt og kladde for den nye symfoniversion. Utallige skitseprægede rettelser, tilføjelsen af celestestemmen og notater om det nye værks form vidner om dette. Partiturets slutning fra s. 46 og fremefter er også revideret med blyant, men denne slutning blev ikke anvendt i version 2.

B. Partiturkladde. Autograf (ukomplet)

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 17,4. Autograf. Kladde med blyant, til dels blæk; blyantsskriften trukket op med rødt blæk; rettelser og tilføjelser med blyant, blæk og farvestift.

Betegnet (første side for oven): *Nogle Partitursider til Version II [af Symfoni Nr. 5] trukket over med rødt af min mor. (1920)* 11 blade, 34,5 × 27 cm; 21 beskrevne sider, pagineret: 15, (1 blank side), 16-23, 38-43, 45-46, (1 upag. side), 47-49 (samt flere tidligere, nu overstregede pagineringer).

Papirtype: blad 1-6: [Wilhelm Hansens Musikforlag] Nr. 9 Folio 24 (24 systemer), blad 7-11: [Wilhelm Hansens Musikforlag] Nr. 8 Folio 22 (22 systemer).

Kommentar.

Symfonisk Festspil er en forkortet og omarbejdet version af *Sommersagndrama* (kilde C). *Symfonisk Festspil* blev til på den måde, at RL udtog de relevante sider af kilde C og udarbejdede et supplement, kilde B, med omkomponerede og nykomponerede passager. Sidetal blev koordineret, således at kilde C levere siderne 1-14 (t. 1-106), så fulgte kilde B med s. 15-23 (t. 107-203), dernæst kilde C, hvis sider 19-32 indgik i partituret som s. 24-37 (t. 204-334), og endelig kom til slut kilde B med s. 38 og ud (t. 335-451; t. 335-338 er dog ikke identiske med de tilsvarende takter i A). Kilde B er imidlertid ukomplet, idet s. 44 indeholdende t. 379-387 mangler (de følgende 2 takter på s. 45 er overstreget). Endvidere mangler s. 50 og de følgende sider med værket slutning (t. 427-451). Den upag. side mellem s. 46 og 47 rummer udeladte takter.

Afskriften A har haft dette sammenstykkede ad hoc-partitur som forlæg, hvilket fremgår af, at Lahn i B og C har indføjet sideskiftene (de aktuelle sidetal fra A), efterhånden som han udarbejdede afskriften. Partituret blev udarbejdet af Lahn efter uropførelsen i København 1921, og RL må således have anvendt det kladdeagtige, af B og C sammenstykkede, partitur ved opførelsen og som forlæg for stemmeudskrivningen (orkesterstemmerne til værket er bortkommet). Overstregede passager og flere tidligere sæt af sidetal vidner om, at RL på et tidspunkt havde andre planer med musikken i dette manuskript.

C. Partitur til "Sommersagndrama" (autograf)

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 52,2. Autograf. Renskrift med blæk; tilføjelser og rettelser med blæk, farvestift og blyant. Enkelte dirigentnotater [Frederik Schnedler-Petersen].

Titel: *Første Version af 5 Symfoni / Sommer-Sagndrama, for stort Orkester af Rued Langgaard / komp. 1917 instr. 1918. / Første og anden Renskrift [?] / Opført ved Nordisk Musikfest i København 1919.*

Overskrift (s. 1): [overstreget: *Symfonisk Festspil / Sommersagndrama*] / *Sommersagndrama*

Dateret s. 1: *Komp. 1917 instr 1918.*

Dateret og signeret til slut (s. 72): *Omarbejdelse / sluttet: / 7 Dec 1919. / Rud Langgaard / 28 December 1918. / (Komp. December 1917)*

completed in 1931. RL simply used this transcript of the score as the starting point and draft for the new version of the symphony. Numerous sketchy corrections, the added celesta part, and notes about the shape of the new work testify that this is the case. The ending of the score, from p. 46 onwards, was also revised in pencil, but this ending was not used in version 2.

B. Score draft. Autograph (incomplete)

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 17,4. Autograph. Draft in pencil and partly in ink; the writing in pencil has been inked in, using red ink; corrections and additions in pencil, ink and crayon.

Designated (at the top of the first page): *Some pages for the score of Version II [of Symphony No. 5] inked in in red by my mother. (1920)*

11 leaves, 34.5 × 27 cm; 21 pages of writing, paginated: 15, (1 blank page), 16-23, 38-43, 45-46, (1 unnumbered page), 47-49 (and several earlier paginations, now crossed over).

Paper type: fols. 1-6: [Wilhelm Hansens Musikforlag] Nr. 9 Folio 24 (24 staves), fols. 7-11: [Wilhelm Hansens Musikforlag] Nr. 8 Folio 22 (22 staves).

Commentary.

Symphonic Festival Play is an abbreviated and revised version of *Summer Legend Drama* (source C). *Symphonic Festival Play* came about in the way that RL excerpted the relevant pages of source C and prepared a supplement, source B, with re-composed and newly composed passages. Page numbers were coordinated so that pages 1-14 stem from source C (bb. 1-106), followed by source B with pp. 15-23 (bb. 107-203), after which pp. 19-32 of source C were included in the score as pp. 24-37 (bb. 204-334), and finally source B was used, from p. 38 to the end (bb. 335-451, although bb. 335-338 are not identical with the corresponding bars in A). However, source B is incomplete, since p. 44, which presumably contained bb. 379-387, is missing (the subsequent 2 bars on p. 45 are crossed over). Furthermore p. 50 and the following pages with the ending of the work are missing (bb. 427-451). The unnumbered page between pp. 46 and 47 contains deleted bars.

This composite ad hoc score was the source of the transcript A, as is evident from the fact that while preparing the transcript, Lahn inserted the page breaks and the relevant page numbers from A in the corresponding places in B and C. The score was prepared by Lahn after the first performance in Copenhagen in 1921, and therefore, RL must have used the draft-like score, pieced together from B and C, at the performance and as the source for writing out the parts (the orchestral parts for the work have been lost). Deleted passages and several earlier sets of page numbers are evidence that RL at some point had other plans for the music in this manuscript.

C. Score for "Summer Legend Drama" (autograph)

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 52,2. Autograph. Fair copy in ink; additions and corrections in ink, crayon and pencil. A few conductors' notes [Frederik Schnedler-Petersen].

Title: *First Version of Symphony No. 5 / Summer Legend Drama, for large orchestra by Rued Langgaard / comp. 1917 orch. 1918. / First and second fair copy [?] / Performed at the Nordic Music Festival in Copenhagen, 1919.*

Heading (p. 1): [crossed out: *Symphonic Festival Play / Summer Legend Drama*] / *Summer Legend Drama*

Dated p. 1: *Comp. 1917 orch 1918.*

Dated and signed at the end (p. 72): *Revision / completed: / 7 Dec. 1919. / Rud Langgaard / 28 December 1918. / (Comp. December 1917)*

36 blade, 34,5 × 27 cm; 69 beskrevne sider, pagineret: (titel-side), (blank side), 1-18, 24-37, 37bis, 38-55, (1 s. pag. "1" på hovedet + 2 upag s.), 59-72 (flere tidligere, nu overstregede pagineringer).

Papirtype: blad 1 + 36: 12 systemer uden fabrikatangivelse, blad 2-25, 28-35: [Wilhelm Hansens Musikforlag] Nr. 8 Folio 22 (22 systemer), blad 26: K.U.V. Beethoven Papier Nr. 38. (26 Linien), blad 27: K.U.V. Beethoven Papier Nr. 39. (30 Linien).

Påskrift s. 1 for oven: *Opført ved nordisk Musikfest 1919. I Skal renskrives. Alle Rettelser I med Blyant udelades I og alt udstreget benyttes.*

Blad 26-27 er indlagte blade med dateringen *Ribe d. 18/9 1940. Rekonstruktion*; blad 26v findes en påbegyndt renskrift pag. "1" af Symfoni nr. 2 (t. 1-3).

Kommentar.

Manuskriptet er i sit udgangspunkt den oprindelige renskrift fra 1918 af *Sommersagndrama*, som blev uropført 16.6.1919 ved Nordisk Musikfest i København under Frederik Schnedler-Petersen. Efterfølgende har manuskriptet gradvis fået en kladdeagtig fremtrædelsesform, idet komponisten mellem 1919 og 1940 med forskellig hensigt har indføjjet mange rettelser og notater. Første indgreb var den i dateringen nævnte "omarbejdelse" 1919, som dog kun synes at have omfattet småretoucheringer og et større, samt måske et mindre, spring. I 1920 genbrugte RL en del af partituret i værket *Symfonisk Festspil*. Siderne 1-14 samt 19-32, der blev ompagineret 24-37, indgik i et ad-hoc partitur til *Symfonisk Festspil* sammen med nykomponerede passager (kilde B). Dette partitur blev benyttet af afskriveren Karl Lahn som forlæg ved udarbejdelsen af afskriftpartituret A. C rummer følgende passager af *Symfonisk Festspil* i autograf: t. 1-106, 190-334 (190-203 overlapper med kilde B) samt t. (339)340-344 (som også findes i B). Dog er et stykke nodepapir, som var påklæbet s. 6 og indeholdt ændringer til t. 52-55 af *Symfonisk Festspil*, revet af og forsvundet. Afskriveren fulgte de rettelser, RL havde indtegnet i C (og som stadig ses), herunder udeladelse af 2 takter mellem det, der svarer til festspillet t. 231 og 232.

Efter udfærdigelsen af *Symfonisk Festspil* i 1922 (kilde A i dens oprindelige form) retablerede RL kilde C, således at den igen kom til at svare til den reviderede udgave af *Sommersagndrama*. Yderligere tilføjelser og ændringer kom til, inden RL, formodentlig i 1924, sendte partituret til Karl Lahn, som udfærdigede en afskrift af det komplette værk (et manuskript, som få år senere blev forkortet og revideret og i dag bærer titlen symfoni nr. 5, 1. version, BVN 191). En sidste gennemgang af kilde C blev foretaget 1940-41, hvor RL benyttede det som forlæg for en ny renskrift (med visse ændringer), som han gav titlen *Saga blot* (BVN 140).

REDAKTIONSGRUNDLAG

Udgaven er baseret på kilde A, der, som den eneste kilde, rummer værket i komplet form. Værket repræsenteres af afskriverteksten i Karl Lahns håndskrift. Udgaven ignorerer således alle tilføjelser og ændringer, som dels skyldes dirigenten Hans Seeber-van der Floe, dels RL, som ca. 1930 indføjede en lang række notater og mere eller mindre skitseprægede rettelser og tilføjelser, som ikke har relevans for det her udgivne værk. Afskriverfejl og forglemmelser er elimineret ved kollation med autografkilderne B og C. En fuldstændig kollation kan ikke gennemføres, idet enkelte takter findes i en anden version i B og C (t. 52-54, 335-338, 388-389), ligesom dele af kilde B er forsvundet (t. 379-387, 427-451).

36 leaves, 34.5 × 27 cm; 69 pages of writing, paginated: (title page), (blank page), 1-18, 24-37, 37bis, 38-55, (1 p. numbered "1" upside down + 2 unnumbered pp.), 59-72 (several earlier paginations, now crossed out).

Paper type: fols. 1 + 36: 12 staves without manufacturer's name, fols. 2-25, 28-35: [Wilhelm Hansens Musikforlag] Nr. 8 Folio 22 (22 staves), fol. 26: K.U.V. Beethoven Papier Nr. 38. (26 Linien), fol. 27: K.U.V. Beethoven Papier Nr. 39. (30 Linien).

Annotation p. 1 at the top: *Performed at the Nordic Music Festival 1919. I Fair copy must be made. All corrections I in pencil must be omitted I and all that has been deleted must be used.*

Fols. 26-27 are inserted leaves with the dating *Ribe 18/9 1940. Reconstruction*; on fol. 26v, there is the start of a fair copy, pag. "1", of Symphony No. 2 (bb. 1-3).

Commentary.

The manuscript is basically the original fair copy from 1918 of *Summer Legend Drama*, which was premiered on 16 June, 1919 at the Nordic Music Festival in Copenhagen under Frederik Schnedler-Petersen. Subsequently, the manuscript gradually gained a draft-like appearance, as the composer added many corrections and annotations for various reasons between 1919 and 1940. The first set of changes was the "revision" of 1919, mentioned in the dating, although this only comprised minor retouches and the skipping of a fairly long passage, and perhaps also a smaller one. In 1920, RL reused part of the score in the work *Symphonic Festival Play*. The pages 1-14, together with 19-32, which were re-paginated as 24-37, were included in an ad hoc score for *Symphonic Festival Play*, together with newly composed passages (source B). This score was used by the copyist Karl Lahn as the source for the preparation of the score transcript A. C contains the following passages of *Symphonic Festival Play* in autograph: bb. 1-106, 190-334 (190-203 overlap with B), together with bb. (339)340-344 (which are also in B). However, a sheet of music which was glued on page 6 and contained alterations for bb. 52-55 of *Symphonic Festival Play*, has been torn off and has disappeared. The copyist followed the corrections, which RL entered in C (and which can still be seen), including an omission of 2 bars between what corresponds to bb. 231 and 232 of the Festival Play.

After the completion of *Symphonic Festival Play* in 1922 (source A in its original form), RL re-established source C, in such a way that it again corresponded to the revised version of *Summer Legend Drama*. More additions and changes were inserted, before RL, presumably in 1924, sent the score to Karl Lahn, who prepared a transcript of the complete work (a manuscript, which was abridged and revised a few years later, and which now bears the title Symphony No. 5, first version, BVN 191). RL went through source C one last time in 1940-41, when he used it as a source for a new fair copy (with certain alterations), which he gave the title *Just a Legend* (BVN 140).

TEXTUAL BASIS OF THE EDITION

The edition is based on source A, which is the only source that contains the work in its complete form. The work is represented by the transcript in Karl Lahn's handwriting. Thus, the edition ignores all additions and changes which are partly due to the conductor Hans Seeber-van der Floe, and partly to RL, who entered numerous notes and more or less sketchy corrections and additions around 1930, which are not relevant to the work published here. Copyist's errors and oversights are eliminated by collation with the autograph sources B and C. A full collation is not possible, because a few bars in B and C vary from A (bb. 52-54, 335-338, 388-389), and parts of source B have disappeared (bb. 379-387, 427-451).

RETNINGSLINJER FOR UDGAVEN

Udgiverens tilføjelser og rettelser er typografisk markeret i partituret ved hjælp af skarpe parenteser; tilføjede buer er angivet med brudt streg og bueændringer som en kombination af hel og brudt streg. Orienteringsfortegn i runde parenteser skyldes udgiveren. Faste fortegn for klarinetter er tilføjet af udgiveren. Redaktionelle kommentarer samt oplysninger om forhold, der ikke er typografisk markeret i udgaven, findes i noterne nedenfor.

NOTER

Tonehøjden angives på konventionel vis ud fra 'nøglehuls-c'et' = c¹.

takt	stemme	kommentar
2, 3, 52, 53, 335, 336, 410	timp	det er uklart, om trillen også omfatter node 2 eller om node 2 skal spilles som et enkelt slag; kilde A, B og C har alle steder (som udgaven) to separate noder uden bindebue; i t. 2, 3, 335, 336, 410 står <i>tr</i> (uden bølgelinje) over node 1; i C t. 52 er <i>tr</i> suppleret med bølgelinje over node 1, og i t. 53 er der <i>tr</i> og bølgelinje over begge noder i C (i afskriften A kun over node 1)
3	vl 2	nederste tone i akkorden rettet fra b til a i overensst. med t. 53; fejlen findes også i C og hidrører således fra RL
15-18	tr 1	RL noterer disse takter i tr 3; redaktionelt ændret til tr 1 i overensst. med t. 61-64 og 344-346
18	cb	node 1-2: bue tilføjet iht. C
21	fg 2	node 1: ♭ for g udeladt (afskriverfejl i A)
28	vcl, cb	C har kun <i>ff</i> ; afskriveren noterer <i>sff</i> i A i analogi med vl 2 og vla
43	vl 2, vla	dim. tilføjet af afskriveren i A; mangler i C
48	vcl	<i>dim.</i> tilføjet iht. C
48-50	vla	node 2: e rettet til d iht. C (afskriverfejl i A)
50	vla	<i>più p</i> tilføjet af afskriveren i A; mangler i C
54	vla	akkord 2: nederste tone rettet fra g til f iht. C og i overensst. med t. 4 (afskriverfejl i A)
67-68	vl 1, vl 2	t. 67, node 2-5 + t. 68, node 1: i C har RL foretaget en uklar ændring, som har ført til en inkonsekvens i A: bue fra t. 67, node 3 til t. 68, node 1 i vl 1, men ingen bue og <i>marc.</i> i vl 2; udgiveren formoder at det i C tilføjede <i>marc.</i> skal være gældende og sletter derfor buen i vl 1 og tilføjer det manglende <i>marc.</i> i denne stemme
71	cb	sidste node: <i>marc.</i> tilføjet iht. C
74	vl 1, vl 2, vla	<i>ben marc.</i> flyttet fra t. 75 til t. 74 iht. C
75	vcl, cb	<i>sempre marc.</i> udeladt (erstattet af <i>ben marc.</i> i t. 74 i analogi med vl 1, vl 2, vla)
78	vla	<i>sempre marc.</i> tilføjet iht. C
85	vla	<i>marc.</i> tilføjet af afskriveren i A; mangler i C
90	timp	<i>sempre ff</i> tilføjet iht. C
94	vcl, cb	node 1: <i>marc.</i> tilføjet af afskriveren i A; mangler i C

EDITORIAL GUIDELINES

Material supplied or emended by the editor is identified typographically in the score by square brackets; supplied slurs and ties are indicated by a broken line and altered slurs are indicated by a combination of broken and unbroken lines. Cautionary accidentals in round brackets are editorial. The key signatures of the clarinet parts are supplied by the editor. Editorial comments and information on matters not marked typographically in the edition are to be found in the notes below.

NOTES

The pitch is marked conventionally by the 'keyhole c' = c¹.

bar	part	comment
2, 3, 52, 53, 335, 336, 410	timp	it is unclear whether the trill also includes note 2 or whether note 2 should be played as a single beat; sources A, B and C have two separate notes without a tie in all places (like the edition); in bb. 2, 3, 335, 336, 410, it says <i>tr</i> (without a wavy line) above note 1; in C b. 52, <i>tr</i> has been supplemented by a wavy line above note 1, and in C b. 53, there are <i>tr</i> and a wavy line above both notes (in the transcript A, they are only above note 1)
3	vl 2	the lowest note in the chord corrected from b flat to a in agreement with b. 53; the error is also in C and thus stems from RL
15-18	tr 1	RL notates these bars in tr 3; editorially emended to tr 1 in agreement with bb. 61-64 and 344-346
18	cb	notes 1-2: tie supplied in accordance with C
21	fg 2	note 1: ♭ before g suppressed (copyist's error in A)
28	vcl, cb	C only has <i>ff</i> ; the copyist notates <i>sff</i> in A by analogy with vl 2 and vla
43	vl 2, vla	<i>dim.</i> added by the copyist in A; missing in C
48	vcl	<i>dim.</i> supplied in accordance with C
48-50	vla	note 2: e emended to d in accordance with C (copyist's error in A)
50	vla	<i>più p</i> added by the copyist in A; missing in C
54	vla	chord 2: bottom note emended from g to f in accordance with C and in agreement with b. 4 (copyist's error in A)
67-68	vl 1, vl 2	b. 67, notes 2-5 + b. 68, note 1: in C, RL made an indistinct alteration, which has led to an inconsistency in A: a slur from b. 67, note 3 to b. 68, note 1 in vl 1, but no slur and <i>marc.</i> in vl 2; the editor assumes that the <i>marc.</i> added in C must be valid, and consequently suppresses the slur in vl 1 and supplies the missing <i>marc.</i> in that part
71	cb	last note: <i>marc.</i> supplied in accordance with C
74	vl 1, vl 2, vla	<i>ben marc.</i> moved from b. 75 to b. 74 in accordance with C
75	vcl, cb	<i>sempre marc.</i> suppressed (replaced with <i>ben marc.</i> in b. 74 by analogy with vl 1, vl 2, vla)
78	vla	<i>sempre marc.</i> supplied in accordance with C
85	vla	<i>marc.</i> added by the copyist in A; missing in C
90	timp	<i>sempre ff</i> supplied in accordance with C
94	vcl, cb	note 1: <i>marc.</i> added by the copyist in A; missing in C

97	trb	tenornøgle tilføjet iht. C	97	trb	tenor clef supplied in accordance with C
100-101	timp	marc. tilføjet af afskriver i A; findes ikke i C; udeladt	100-101	timp	marc. added by the copyist in A; it is not in C; suppressed
146	vla	<i>p</i> tilføjet iht. B	146	vla	<i>p</i> supplied in accordance with B
157	vl 1	node 2: ges ² rettet g ² iht. B (afskriverfejl i A)	157	vl 1	note 2: g; ² emended to g ² in accordance with B (copyist's error in A)
	vl 2	node 1: stacc. tilføjet iht. B		vl 2	note 1: stacc. supplied in accordance with B
160	fl 2	node 2: stacc. tilføjet af afskriveren i A; mangler i B	160	fl 2	note 2: stacc. added by the copyist in A; missing in B
	cl 2	node 5-7: bue tilføjet af afskriveren i A; mangler i B		cl 2	notes 5-7: slur added by the copyist in A; missing in B
161	fl 1	node 2: stacc. tilføjet iht. B	161	fl 1	note 2: stacc. supplied in accordance with B
	ob 2	node 3: stacc. tilføjet iht. B		ob 2	note 3: stacc. supplied in accordance with B
164	vl 1	node 3: des ² rettet til ces ² i overensst. med t. 167 (fejl i B, gentaget i A)	164	vl 1	note 3: d; ² emended to c; ² in accordance with b. 167 (error in B, repeated in A)
	vlc	<i>più p</i> tilføjet iht. B		vlc	<i>più p</i> supplied in accordance with B
167	vl 1	node 3: des ² rettet til ces ² iht. B (afskriverfejl i A)	167	vl 1	note 3: d; ² emended to c; ² in accordance with B (copyist's error in A)
	vlc	node 4: stacc. tilføjet af afskriveren i A; mangler i B (jfr. t. 164)		vlc	note 4: stacc. added by the copyist in A; missing in B (cf. b. 164)
190-193, 201, 203	fl 1	node 5: stacc. kompletteret iht. C; mangler i A og delvis i B	190-193, 201, 203	fl 1	note 5: stacc. completed in accordance with C; missing in A and partly in B
216	ob 1	<i>lusingando</i> tilføjet iht. C	216	ob 1	<i>lusingando</i> supplied in accordance with C
254	cl, ob	cresc. tilføjet iht. C	254	cl, ob	cresc. supplied in accordance with C
255-256	cl	- - - tilføjet iht. C	255-256	cl	- - - supplied in accordance with C
264	ob 3, cl 3, fg 1-2	fraseringsbue tilføjet iht. C (og i analogi med t. 266, 268 etc.)	264	ob 3, cl 3, fg 1-2	slur supplied in accordance with C (and by analogy with bb. 266, 268 etc.)
266	trb, tb	<i>cresc.</i> tilføjet iht. C	266	trb, tb	<i>cresc.</i> supplied in accordance C
281-334	picc	RL noterer picc i fl 1-stemmen; redaktionelt flyttet til fl 3	281-334	picc	RL notates picc in the fl 1 part; editorially moved to fl 3
285	fg 2-3	bindebuens begyndelse tilføjet (slutpunktet findes i t. 286 efter bladvending i A og C)	285	fg 2-3	the starting point of the tie supplied (the endpoint is in b. 286 after a page break in A and C)
294	tb, timp	<i>meno f</i> er i C anbragt midt imellem tb- og timp-stemmerne; A anbringer det uklart; udgiveren antager, at det gælder begge stemmer	294	tb, timp	<i>meno f</i> is placed between the tb and timp parts in C; in A, it is unclear which part it belongs to; the editor assumes it applies to both parts
302	vl 1	node 1: marc. tilføjet iht. C	302	vl 1	note 1: marc. supplied in accordance with C
307	cor 4	a rettet til f iht. C (afskriverfejl i A)	307	cor 4	a emended to f in accordance with C (copyist's error in A)
313	tb	A og C har ingen bindebue i t. 313, men bueafslutning efter bladvending i t. 314 i begge kilder; udgiveren har udeladt bue i analogi med t. 322	313	tb	A and C has no tie in b. 313, but the end of a tie after a page break in b. 314 in both sources; the editor has omitted the tie by analogy with b. 322
332	tb	<i>fff</i> tilføjet iht. C	332	tb	<i>fff</i> supplied in accordance with C
335	tr 1-2, trb 1-2	node 3-4: i A står ten. i tr og stacc. i trb; udgiveren har ændret trb til ten. (forlægget for A t. 335-339 kendes ikke)	335	tr 1-2, trb 1-2	notes 3-4: in A, it says ten. in tr and stacc. in trb; the editor has emended trb. to ten. (the source for A, bb. 335-339 is not known)
346	tr 1, trb 1	dim. tilføjet iht. B	346	tr 1, trb 1	dim. supplied in accordance with B
349	timp	fejlagtigt <i>f</i> i A udeladt	349	timp	erroneous <i>f</i> in A suppressed
	vl 1, vl 2	<i>ff</i> ændret til <i>f</i> iht. B		vl 1, vl 2	<i>ff</i> emended to <i>f</i> in accordance with B
350-351	timp	cresc. tilføjet iht. B	350-351	timp	cresc. supplied in accordance with B
358	fg	node 1: marc. tilføjet af afskriveren i A; mangler i B	358	fg	note 1: marc. added by the copyist in A; missing in B
370	vl 2	node 1: marc. tilføjet iht. B	370	vl 2	note 1: marc. supplied in accordance with B
	vcl, cb	node 1: marc. tilføjet af afskriveren i A; mangler i B		vcl, cb	note 1: marc. added by the copyist in A; missing in B
376	cor 3	node 1: d ² rettet til c ² iht. B (afskriverfejl i A)	376	cor 3	note 1: d ² emended to c ² in accordance with B (copyist's error in A)
376-377	cl 1	dim. og <i>p</i> tilføjet af afskriveren i A; mangler i B	376-377	cl 1	dim. and <i>p</i> added by the copyist in A; missing in B

377	fl 1-2 vl 2, vcl, cb	<i>p</i> tilføjet af afskriveren i A; mangler i B dim. tilføjet af afskriveren i A; mangler B	377	fl 1-2 vl 2, vcl, cb	<i>p</i> added by the copyist in A; missing in B dim. added by the copyist in A; missing in B
390	timp piatti	<i>ff</i> ændret til <i>fff</i> iht. B <i>fff</i> ændret til <i>ff</i> iht. B	390	timp piatti	<i>ff</i> emended to <i>fff</i> in accordance with B <i>fff</i> emended to <i>ff</i> in accordance with B
404-451	picc	RL noterer picc i fl 1-stemmen; redaktionelt flyttet til fl 3	404-451	picc	RL notates picc in the fl 1 part; editorially moved to fl 3
405	vlc	node 2: <i>sf</i> tilføjet iht. B	405	vlc	node 2: <i>sf</i> supplied in accordance with B
406	fl, cl 3 vla	node 1-2: bindebue tilføjet i fl iht. B; bue i cl 3 mangler i B node 2, understemme: c ¹ rettet til b iht. B (afskriverfejl i A)	406	fl, cl 3 vla	notes 1-2: ties supplied in fl in accordance with B; tie in cl 3 is missing in B note 2, lower part: c ¹ emended to b in accordance with B (copyist's error in A)
407	vl 2	- - - (fra t. 403) og <i>f</i> tilføjet iht. B	407	vl 2	- - - (from b. 403) and <i>f</i> supplied in accordance with B
409	fl str	<i>f</i> justeret fra node 3 til node 2 iht. B cresc. kompletteret af afskriveren i A; mangler i B i enten vl 2 eller vla (uklar placering)	409	fl str	<i>f</i> adjusted from note 3 to note 2 in accordance with B cresc. completed by the copyist in A; missing in B in either vl 2 or vla (location is unclear)
411	timp	<i>f</i> til sidst i takten tilføjet iht. B	411	timp	<i>f</i> missing at the end of the bar, supplied in accordance with B
412	cl, fg 1	node 2: mordent tilføjet iht. B	412	cl, fg 1	node 2: mordent supplied in accordance with B
414	tb	<i>mf</i> tilføjet iht. B	414	tb	<i>mf</i> supplied in accordance with B
416	cb	bindebue til t. 417 tilføjet iht. B	416	cb	tie to b. 417 supplied in accordance with B
417	ob 1-2, cl 1-2 cl 2 vl 1, vl 2	<i>sf</i> gælder kun for ob 2 og cl 2 node 1: umotiveret bue til t. 418 udeladt node 1: <i>‡</i> tilføjet af afskriveren i A; mangler i B	417	ob 1-2, cl 1-2 cl 2 vl 1, vl 2	note 1: <i>‡</i> added by the copyist in A; missing in B
421	fl 1-2 vl 1	node 1: bue til t. 422 tilføjet af afskriveren i A; mangler i B node 2: marc. tilføjet af afskriveren i A; mangler i B	421	fl 1-2 vl 1	note 1: tie to b. 422 added by the copyist in A; missing in B note 2: marc. added by the copyist in A; missing in B
424	fg 1	bindebue til t. 425 tilføjet af afskriveren i A; mangler i B	424	fg 1	tie to b. 425 added by the copyist in A; missing in B
445	fg 1-2	<i>ff</i> rettet til <i>fff</i> i analogi med de øvrige træblæsere	445	fg 1-2	<i>ff</i> emended to <i>fff</i> by analogy with the other woodwinds

Bendt Viinholt Nielsen, september 2019

Bendt Viinholt Nielsen, September 2019